

Қ.А.Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

ӘОЖ 658.01

Қолжазба құқығында

ҚҰЛБАЙ БАУЫРЖАН СУСАРҰЛЫ

Тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарын басқаруды жетілдіру

6D050700 – Менеджмент

Философия докторы (PhD)
дәрежесін алу үшін дайындалған диссертация

Ғылыми кеңесші
экономика ғылымдарының
докторы, профессор
Ыдырыс С.С.

Шетел ғылыми кеңесші
PhD, доцент Мустафа Бүте

Қазақстан Республикасы
Түркістан, 2017

МАЗМҰНЫ

НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР.....	3
АНЫҚТАМАЛАР, БЕЛГІЛЕУЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР.....	4
КІРІСПЕ.....	5
1 ТОҚЫМА ӨНЕРКӘСІБІ КӘСІПОРЫНДАРЫН БАСҚАРУДЫҢ ҒЫЛЫМИ-ТЕОРИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	11
1.1 Өңдеу өнеркәсібі кәсіпорындарын басқару түсінігінің теориялық негіздері.....	11
1.2 Тоқыма кәсіпорындарындағы басқару тиімділігін бағалау тәсілдері.....	25
1.3 Шетелдердегі тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарын басқару тәжірибелері.....	40
2 ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЖӘНЕ ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНДАҒЫ ТОҚЫМА ӨНЕРКӘСІБІ КӘСІПОРЫНДАР ҚЫЗМЕТІН БАҒАЛАУ.....	50
2.1 Қазақстан Республикасындағы тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарының қызметін талдау.....	50
2.2 Оңтүстік Қазақстан облысындағы тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарының қазіргі жағдайын бағалау.....	63
2.3 Тоқыма саласы кәсіпорындарының басқару жүйесінің тиімділігін талдау және бағалау.....	72
3 ТОҚЫМА ӨНЕРКӘСІБІ КӘСІПОРЫНДАРЫН БАСҚАРУДЫҢ МЕХАНИЗМІН ЖЕТІЛДІРУ.....	90
3.1 Тоқыма кәсіпорындарының бизнес-процестерін анықтау және болжау жүйесін қалыптастыру.....	90
3.2 Тоқыма өндірісінің тауарлық портфелінің теңестірілген құрылымын іздестіру аясындағы басқарушылық шешімдерді қабылдау әдістерін әзірлеу.....	99
3.3 Тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарын басқарудың үлгісі мен механизмін жасау.....	108
ҚОРЫТЫНДЫ.....	132
ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ.....	135
ҚОСЫМША А – Ендіру актісі.....	142

НОРМАТИВТІК СІЛТЕМЕЛЕР

Бұл диссертациялық жұмыста келесі нормативтік құжаттарға сілтемелер көрсетілген:

Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына арнайы экономикалық аймақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы // Қазақстан Республикасы Президентінің 2014 жылғы 31 шілдедегі № 872 Жарлығы.

«Тоқыма галантерея өндірісі» кәсіби стандартын бекіту туралы // Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрінің м.а 2013 жылғы 30 желтоқсандағы № 474 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2014 жылы 14 мамырда № 9418 тіркелді.

«Тоқыма өнеркәсібі» пилоттық кластерін дамытудың кейбір мәселелері туралы // Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2005 жылғы 19 тамыздағы N 858 Қаулысы.

«Оңтүстік» арнайы экономикалық аймағын құру туралы // Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 6 шілдедегі N 1605 Жарлығы.

Мақта саласын дамыту туралы // Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 21 шілдедегі N 298 Заңы.

Мақта және мақтадан жасалатын өнімдердің импортына қатысты іс қарауды бастау туралы // Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 18 желтоқсандағы N 1178 Қаулысы.

Қазақстан Республикасындағы арнайы экономикалық аймақтар туралы // Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 21 шілдедегі № 469-IV Заңы.

Мақта нарығына мониторинг жүргізу қағидаларын бекіту туралы // Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 26 маусымдағы № 4-1/582 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 19 тамызда № 11902 болып тіркелді.

«Мақта өндірісі» кәсіби стандартын бекіту туралы // Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрінің м.а 2013 жылғы 30 желтоқсандағы № 475 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2014 жылы 14 мамырда № 9416 тіркелді.

Шитті мақта мен мақта талшығы сапасының сараптамасына жұмсалған шығындардың құнын субсидиялау қағидаларын бекіту туралы // Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің м.а. 2015 жылғы 27 ақпандағы № 4-1/167 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 26 мамырда № 11176 тіркелді.

Мақта өңдеу ұйымын уақытша басқаруды жүргізу қағидаларын бекіту туралы // Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2015 жылғы 7 шілдедегі № 4-5/612 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 9 қыркүйекте № 12039 болып тіркелді.

АНЫҚТАМАЛАР, БЕЛГІЛЕУЛЕР МЕН ҚЫСҚАРТУЛАР

Бұл диссертациялық жұмыста келесі терминдерге сәйкес анықтамалар қолданылған:

Арнайы экономикалық аймақ - қызметтің басым түрлерін жүзеге асыру үшін арнайы экономикалық аймақтың арнайы құқықтық режимі қолданылатын, дәл белгіленген шекаралары бар Қазақстан Республикасы аумағының бір бөлігі;

Линт - мақта талшығын мақта тұқымынан ажыратқаннан кейін қалған тұқымның талшықты қабығы;

Мақта - шитті мақта, мақта талшығы, мақта тұқымы;

Мақта дайындау ұйымы – шитті мақта сатып алуды және дайындауды жүзеге асыратын заңды тұлға;

Мақта нарығының мониторингі - мақта нарығына қатысушылар жүзеге асыратын мақтаны өндіруді, өңдеуді, сақтауды және өткізуді қоса алғанда, мақта нарығы деректерін жинауға, пысықтауға және талдауға бағытталған іс-шаралар жиынтығы

АҚ – Акционерлік қоғам

АҚШ – Америка Құрама Штаттары

ҒТП – Ғылыми-техникалық прогресс

ДСҰ – Дүниежүзілік сауда ұйымы

ЕО – ЕуроОдақ

ЖШС – Жауапкершілігі шектеулі серіктестік

ҚР – Қазақстан Республикасы

ОҚО – Оңтүстік Қазақстан облысы

ШСО – Шаруашылықты жүргізудің стратегиялық орталықтары

ТК – Тауарлық көлемдер

ТЗ – Тауарлық запастар

ТӨЦ – Тауардың өмірлік циклы

ҚҚС – қосылған құн салығы

ТМД – Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы

ЕДБ – Екінші деңгейлі банктер

млн. – миллион

млрд. – миллиард

трлн. – триллион

га – гектар

т – тонна

тг – теңге

т.б. – тағы басқа

т.с.с. – тағы сол сияқты

КІРІСПЕ

Зерттеу тақырыбының өзектілігі. Қазақстан Республикасының әлемдік экономикалық кеңістікке енуі үшін экономикалық бағытын өзгертуі, кәсіпорындар қызмет етуінің шарттарын түбегейлі өзгертті және басқарудың тиімді жаңа құралдарын іздестіру қажеттілігіне алып келді.

Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың 2014 жылғы 17 қаңтарда Қазақстан халқына арналған «Қазақстан жолы – 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты Жолдауында: 30 өркениетті елдер қатарына кіру қағидаларына сәйкес кәсіпорын басшыларынан стратегияларды әзірлеу және іске асыру механизмдерін игеруді, сонымен қатар, бағымдық шындықтан стратегиялық мақсаттарға бейімделуінің жаңа тәсілдерін ендіруді және соған байланысты кәсіпорындарды басқару жүйесінің тиімді қызмет етуінің жолдарын іздестіруді талап етті [1] - деп атап өтілді. Сондықтан да, осы кезге дейін пайдаланылған әдістер мен технологиялар тиімді болмай қалғандығы анық көріне бастады, сол үшін кәсіпорындарды, соның ішінде тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарын жаңа технологиялар мен механизмдер негізінде басқару жүйесін жетілдірудің мәселесі соңғы кездері ерекше маңыздылыққа ие бола бастады.

Елбасымыздың жыл сайынғы Жолдауларында кәсіпорындарды басқарудың тиімділігін арттыруға және менеджмент пен корпоративті басқару сапасын халықаралық деңгейге жеткізу туралы айырықша тоқталған [1-4]. Сондай-ақ жеңіл өнеркәсібі саласы, соның ішінде тоқыма кәсіпорындарын басқару әдістерін жетілдіру арқылы оның өндірісін дамыту және инвестициялық тартымдылығын арттыру Қазақстан Республикасының 2015-2019 жылдарға арналған мемлекеттік индустриалды-инновациялық даму бағдарламасының негізгі басымдықтарының бірі болып табылады [5].

Қалыптасқан жағдайларда кәсіпорындар өндірістік іс-әрекетті басқарудың отандық тәжірибесіне ғана жүгініп қоймай, сонымен қатар, шетел мамандарының басқару саласындағы едәуір прогрессивті жетістіктерін белсенді түрде ендіруді қолға ала бастады.

Бүгінгі күні Қазақстан Республикасының тоқыма өнеркәсіптері саласының экономикасы ауқымды проблемалық секторларының біріне жатады. Осы жағдайда қазақстандық тоқыма өнеркәсіптерінің өндірістік және шаруашылық іс-әрекеті жұмыстарының нәтижесінде тұрақтылық болмай отыр.

Қазақстандық кәсіпорындардың нарықтағы қалыптасып отырған өзгерістерге бейімделуі, өздерінің бәсекеге қабілеттілігін және өнім көлемін арттыруы арқылы жүзеге асуы керек. Ал кәсіпорындардың бәсекеге қабілеттілігі шығарылатын соңғы өнімнің сандық және сапалық сипаттамаларымен қамтамасыз етіледі. Осы параметрлерді басқару соңғы өнімді шығарудың құрылымы мен көлемін жоспарлау жөніндегі басқарушылық шешімдерді қабылдауды қарастырады. Осындай қалыптасқан, жағымсыз жағдайларда тоқыма кәсіпорындарын тиімді басқарудың құралдарын пайдаланудың тек теориялық негіздеудің жеткіліксіздігін, атап айтқанда,

кәсіпорынның ұтымды стратегиясын таңдаудың мәселелері ерекше өзектілікті құрайды.

Тоқыма кәсіпорындары үшін бәсекелестік нарықтағы табыстылығының негізгі факторы кәсіпорынға тартымды бағаларды белгілеу және табыс алуға мүмкіндік беретін өндірістік шығындар деңгейін төмендету, тұтынушылық сұранысты арттыру және оны ұстап тұруға мүмкіндік беретін шығарылатын өнім ассортиментін кеңейту болып табылады. Осы аталғандардың барлығы тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарын басқарудың тиімді жүйесін әзірлеу арқылы орындауға мүмкіндік болады. Тоқыма кәсіпорындарының соңғы өнім шығару құрылымы мен көлемдерін жоспарлау жөніндегі шешімдер қабылдаудың тиімді құралдарын әзірлеуге, аталған стратегияларды өндірістік салада қолдану тәжірибесіне және экономикалық процестерді ұйымдастырудың әдістерін, оңтайландыру жолдарын іздестіруге арналған диссертациялық жұмыстың тақырыбы қазіргі таңда өзекті болып отыр.

Тақырыптың ғылыми зерттелу дәрежесі. Диссертациямен жұмысты жасау барысында шетелдік ғалымдардың еңбектері зерттелді: менеджмент және өндірісті ұйымдастыру саласында - М.Месконның, Р.А.Фатхутдиновтың, О.С.Виханскийдің; өндірісті жоспарлау мен ұйымдастыру саласында - Ф.Ф.Бездудныйдың, А.П.Павловтың, әртүрлі ұйымдық құрылымдарды басқару саласында төмендегі аталған ғалымдардың еңбектерінде айтарлықтай ауқымды қамтылған - Тейлор Ф.У., Ансофф И., Имаи М., Портер М., Стрикленд А.Дж., Львов Д.С., Бездудный Ф.М., Дементьев В.Е., Живетин В.В., Масютин С.А., Ващенко В.К., Галаева А.М., Афанасьев В.М., маркетинг және кәсіпорынның тауарлық саясаты саласында - Н.С. Иващенко, Р.Б. Ноздрева, В.Ю. Гречков, Ф.Уэбстер, акпаратты басқару саласында - Т.А.Родкиннің, Н.Н.Будьконың, И.А.Лазаревтің, Н.М.Абдикеевтің, А.Ф.Горшковтың, басқарушылық шешімдерді қабылдау саласында - Л.А.Бирман, кәсіпорынның реакциялық қабілетін бағалау саласында - О.С.Оленьеваның, А.А.Васильевтің; кәсіпорындағы лектік процестерді ұйымдастыру саласында - А.А.Колобовтың, И.Н.Омельченконың, Б.А.Аникиннің, А.М.Гаджинскийдің, М.П.Гордонның, М.Е.Залманованың, Д.Д. Костоглодовтың, Л.Б. Миротиннің, В.И. Сергеевтің және т.б.

Басқару жүйелерінің теориясы мен практикасына көптеген еңбектер арналған. Ұйымды тиімді басқару мәселесін жетілдіруге үлкен үлес қосқандар: Н.Д.Байков, Е.А.Воробьева, В.И.Голиков, В.В.Гончаров, М.Н.Князев, Е.Н.Кнышева, Э.М.Коротков, А.М.Омаров, З.П.Румянцева, Ф.М.Русинов, А.Ф.Сильченков, А.В.Тихомирова, О.Б.Яресь және басқалар. Компаниялар іс-әрекетінің тиімділігін бағалаудың мәселелерін шетелдік экономист-ғалымдар зерттеген. М.Альберттің, М.Браунның, Р.Капланның, М.Мейердің, Ф.Хедоуридың еңбектері осы мәселелерге арналған.

Қазақстандық экономист-ғалымдардың ішінен, өздерінің еңбектерінде кәсіпорындағы басқарудың мәселелерін көтерген келесі ғалымдарды атап кетуге болады: Есимжанова С.Р., Нурмуханова Г.Ж., Саткалиева Т.С., Умирзаков С.Ы., Сейтказиева А.М., Молдашев А.Б., Нурланова Н.К., Сабден

О.С., Альжанова Ф.Г., Дуйсен Г.М., Спанов М.У., Татибеков Б.Л., Нармбаев М.К., Сансызбаева Г.Н., Тогисбаева А.Б., Кубаев К.Е., Джолдасбаева Г.К., Ыдырыс С.С., Сарсенова Д.Ж., Ниязбекова Р.К., Жакенова Б., Рахымбаев А.Б.

Өз еңбектерінде тоқыма саласындағы экономикалық мәселелерін көтерген қазақстандық ғалымдардың ішінен Садвокасова З.Т., Койшыбаев Т., Худова Л.Н., Епанчинцева С.Э., Ажиметова Г.Н., Есиркепова А.М., Коптаева Г.П., Тулеметова А.С. атап кетуге болады.

Аталған мәселені зерттеу үшін жүргізілген талдау нәтижелері бойынша, еңбектердің көпшілігі теориялық сипатқа ие екендігін көрсетіп отыр, тек кейбір зерттеулердің ғана кәсіпорындарды басқарудың мәселелерін шешудің әдістемелік және тәжірибелік аспектілеріне қатысы бар, алайда кәсіпорындардың салалық ерекшеліктері ескерілмей, жалпы өнеркәсіп сипаттары ғана қамтылған.

Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, осы мәселеге қатысты тоқыма өнеркәсібіндегі болып жатқан кірігу мәселелерін зерттеу, тоқыма саласындағы кәсіпорындардың қатаң бәсекелестік жағдайында нарықтық экономикаға қатысты басқару бағытында әлі де ауқымды зерттеулерді жүргізу қажеттілігіне негіз бола алады.

Көптеген еңбектерде жалпы әдістемелік сипаты ғана қамтылып, тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарының қызмет етуінің заманауи шарттары толық ескерілмеген. Атап айтқанда, бірқатар мәселелер жеткіліксіз деңгейде жетілдірілген, оларды шешу арқылы тоқыма өнеркәсібінің тапсырыстарды басқару саласындағы шешімдерді қабылдау, тапсырыстардың орындалу уақытын дәл бағалау өндірістік-өткізу іс-әрекетінің тиімділігін арттыруға біршама болады.

Зерттеудің болжамы. Диссертацияда келесі ғылыми болжам жасалды: кез келген тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарының табысты дамуының, сонымен қатар, жоғары бәсекелестік экономика жағдайында, нарықта тұрақты орын алудың негізгі факторы басқару тәсілдерінің жетілдірілген озық әдістерін қолдану қажет.

Зерттеудің мақсаты мен міндеттері. Диссертациялық зерттеудің мақсаты тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарын басқарудың ғылыми негізделген тиімді жүйесін зерттеу нәтижесінде оны дамыту үшін ұсыныс жасау.

Берілген мақсатқа сәйкес келесі міндеттер қойылды:

- тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарындағы басқару түсінігінің теориялық негіздерін зерттеп, басқару процестеріне ықпал ететін факторларды және басқарудың мақсаттық параметрлер жүйесінің құрылымын ұсыну;

- шөл елдердегі тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарын басқарудың тәжірибелерін зерттеу және оларды Қазақстан жағдайында қолданудың мүмкіншіліктерін қарастыру;

- Қазақстан Республикасындағы тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарының қызметін талдау және Оңтүстік Қазақстан облысындағы тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарының қазіргі жағдайын бағалау;

- тоқыма кәсіпорындарын процестік басқаруға өткізудің мәселелерін анықтау;

- тоқыма саласы кәсіпорындарындағы тауарлық портфельге қатысты басқару шешімдерін әзірлеу;

- тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарындағы басқару жүйесін жетілдірудің механизмін әзірлеу.

Зерттеудің нысаны ҚР тоқыма өнеркәсібінің кәсіпорындары және «AZALA Textile» ЖШС болып табылады.

Зерттеудің пәні тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарының басқару жүйесіндегі элементтерінің қарым-қатынасы болып табылады.

Зерттеу жұмысының ториялық негізі. Жұмыста алынған теориялық ережелер, әдістер мен тәжірибелік мәліметтер тоқыма кәсіпорындарын басқарудың жүйесін іс жүзінде жүзеге асырудың тетігі болып табылады. Тоқыма кәсіпорындарының процестерін басқарудың тиімділігін бағалау ережелері мен әдістері келесі қорытынды жасауға негіз болып табылады:

- тоқыма кәсіпорындарындағы басқару тиімділігін бағалау;

- тоқыма кәсіпорындарының басқару тиімділігін жоғарылату стратегияларын қалыптастыру;

- тоқыма кәсіпорындарында басқару бойынша іс-шараларды жоспарлау;

- тоқыма саласындағы басқару тиімділігін жоғарылату.

Зерттеудің әдістемелік негізі отандық және шетелдік экономист-ғалымдардың кәсіпорындарды басқарудың тиімді стратегиясын әзірлеу мәселесі жөніндегі, сондай-ақ өнім дифференциациясының, өндіріс диверсификациясының экономикалық процестеріне арналған ғылыми еңбектері; ғылыми талдаудың әдістері мен тәсілдері болып табылады.

Зерттеудің сонымен қатар, әдістемелік негізіне ғылыми танымның әдістері мен тәсілдері (салыстырмалы және жүйелік таңдау, шындықты зерттеудің сапалық және сандық әдістері, эксперттік бағалау әдістері және т. басқалар), сондай-ақ отандық және шетелдік экономист-ғалымдардың стратегиялық басқару мәселелері жөніндегі әдістері болып табылады.

Зерттеу нәтижесінде алынған тәжірибелік тұжырымдар, ұсыныстар қазақстандық тоқыма кәсіпорындарының стратегиялық және жедел басқару теориясының дамуына айтарлықтай үлес қосады. Зерттеу нәтижелері қазақстандық тоқыма өнеркәсібінің экспорттық бағдарланған кәсіпорындарында импорттың орнын алмастырудың тиімділігін арттыру, инвестициялық тартымдылығын жоғарылату және тәжірибелік қызмет мақсатында пайдаланылуы мүмкін.

Зерттеудің ақпараттық базасын Қазақстан Республикасы Статистика комитетінің, Оңтүстік Қазақстан облысы Статистика департаментінің мәліметтері, «AZALA Textile» ЖШС есеп берулері, Қ.А.Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетіндегі ғылыми-техникалық бағдарламалар негізінде жасалған зерттеу нәтижелері және т.б. құрады.

Зерттеудің ғылыми жаңалығы және теориялық мәні

Диссертациялық зерттеудің ғылыми жаңалықтары:

- тоқыма кәсіпорындарындағы басқару процестеріне ықпал ететін факторлар анықталып, басқарудың мақсаттық параметрлер жүйесін құру негізінде, тоқыма кәсіпорындарындағы басқару жүйесінің элементтері нақтыланды;

- тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарын процестік-бағдарланған басқаруға өту мәселелері анықталып, тоқыма кәсіпорындарына бизнес-процестердің жетілдірілген нұсқасы ұсынылды;

- тоқыма саласы кәсіпорындарындағы тауарлық портфельдің тәжірибеде пайдалануға болатын балама нұсқаларының құрылымы ұсынылды;

- тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарының басқару жүйесін жетілдірудің механизмі әзірленді.

Қорғауға ұсынылатын негізгі қағидалар

- тоқыма кәсіпорынында басқару процестеріне ықпал ететін факторлар, басқарудың мақсаттық параметрлер жүйесі, кәсіпорындағы басқару жүйесінің элементтері;

- тоқыма кәсіпорындарында бизнес-процестердің жетілдірілген нұсқасы;

- тоқыма саласы кәсіпорындарының тауарлық портфелінің балама нұсқаларының құрылымы ұсынылды;

- тоқыма өнеркәсібі кәсіпорындарындағы басқару жүйесін жетілдірудің механизмі.

Диссертациялық жұмыстың алынған нәтижелері. Зерттеудің нәтижесінде алынған тәжірибелік тұжырымдар, ұсыныстар қазақстандық жеңіл өнеркәсібі, соның ішінде тоқыма кәсіпорындарының стратегиялық және процестік басқару теориясының дамуына ауқымды үлес қосады. Диссертациялық зерттеудің мақсаты мен міндеттеріне сәйкес, алынған нәтижелері тоқыма кәсіпорындарының басқару әдістерін жетілдіру арқылы оның инвестициялық тартымдылығын жоғарылатуға бағытталып, Қазақстан Республикасын индустриалдық-инновациялық дамытудың 2015-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын жүзеге асыруда қолданыла алады. Сондай-ақ автордың ғылыми нәтижелері «AZALA Textile» ЖШС басқару тәжірибесіне енгізілді (ендіру туралы Акт тіркелген).

Зерттеу нәтижесінің апробациясы. Диссертациялық жұмыстың негізгі нәтижелері халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда (оның ішінде БАЭ және Ресейде), сондай-ақ М.Әуезов атындағы ОҚМУ "Әуезов оқулары" ғылыми-практикалық конференциясында баяндалып, талқыланды.

Зерттеу нәтижесінің жариялануы. Диссертациялық жұмыс тақырыбы бойынша зерттеу нәтижелері 15 ғылыми жұмыста жарияланды, оның ішінде 2 мақала «Scopus» мәліметтер базасына кіретін басылымға, 5 жұмыс ҚР Білім және ғылым министрлігі Білім және ғылым саласындағы бақылау комитетімен ұсынылған басылымдарда, 8 жұмыс халықаралық конференциялар материалдарында (оның ішінде 2 жұмыс шетелдік конференцияларда) жарияланды.

Диссертация құрылымы мен көлемі. Диссертациялық жұмыс 141 бетте мазмұндалған, 28 кесте мен 41 суреттен тұрады. Жұмыс кіріспеден, үш бөлімнен, қорытынды мен 99 пайдаланылған әдебиеттер көзінен тұрады.